

دریافت مقاله: ۱۴۰۰/۰۹/۱۵

پذیرش مقاله: ۱۴۰۱/۱۲/۱۹

نوع مقاله: پژوهشی

صفحه ۳۴-۱۹

تحلیل و ارزیابی شهر شاد در شهر جدید فولادشهر در راستای پایداری محلات شهری

نجمه سادات سجاد مهابادی^۱ * صفورا مختار زاده^۲

چکیده:

توجه به شادی و ابعاد آن نقش اساسی در مطلوبیت کیفیت محیطی محلات دارد که امروزه یکی از چالش‌های پیش روی شهرها به‌ویژه شهرهای جدید است. فولادشهر یکی از اولین شهرهای جدید در ایران است که در سال ۱۳۴۷ با تصویب طرح جامع و طرح تفصیلی آن آغاز به کار کرده است. این شهر طی دهه‌های اخیر با توسعه جدید و قدیمی دست‌خوش تغییرات بوده و محله‌هایی با سطح کیفی نامطلوب، با مشکلات و معضلات فراوانی همچون کمبود فضاهای عمومی، ناامنی، عدم زیبایی بصری، کمبود امکانات محله‌ای، آلودگی محیطی و... ایجاد شده است که با شاخص‌های شهر شاد در تناقض بوده و از میزان شادی و نشاط شهر کاسته است. هدف از این پژوهش بررسی ویژگی‌های شهر شاد در فولادشهر جهت شناسایی عوامل مؤثر بر آن است. در این راستا جهت گردآوری اطلاعات و ارزیابی شاخص‌های شهر شاد از پرسشنامه استفاده شده و رتبه‌بندی محلات به کمک تحلیل تصمیم‌گیری چند معیاره TOPSIS انجام شده است. نتایج ارزیابی ۱۹ محله فولادشهر بر اساس ۴ بعد زیست‌محیطی، کالبدی- عملکردی، اجتماعی و اقتصادی و زیرمعیارهای آن نشان می‌دهد محله A ۲ در رتبه اول و محله C ۷ در رتبه ۱۹ ام قرار گرفته‌اند که می‌توان عواملی همچون توسعه بدون برنامه فولادشهر و کم‌توجهی به فضاهای شهری در محلات جدید تأسیس شده، عدم توجه به هویت در محلات، عدم وجود کاربری‌های موردنیاز شهروندان، عدم توجه مدیران شهری به زیباسازی محلات، ایمنی پایین معابر، میزان درآمد پایین شهروندان، نبود شغل در شهر، نبود فضاهای تفریحی و... مؤثر در کاهش میزان شادی و نشاط شهروندان محلاتی که در رتبه‌های پایین قرار دارند، دانست. پیشنهاد ارائه شده جهت ارتقاء کیفیت شهر شاد برای دستیابی به پایداری محلات فولادشهر، تقویت زیرساخت‌ها و پتانسیل اقتصادی برای افزایش ظرفیت مالی خانوارها برای رفع نیازهای اساسی، ارتقای کیفیت فضاهای آبی، ایجاد تنوع فعالیت‌های اختیاری و اجتماعی و ایجاد زندگی فعال خیابانی با ایجاد فضاهای شاد با استفاده عناصر هویتی شهر، ایجاد زمینه مشارکت در امور مربوط به محل سکونت از طریق ایجاد شوراهای محله و عرصه‌های عمومی است.

واژه‌های کلیدی

شهر شاد، شهر جدید فولادشهر، هویت محله، پایداری اجتماعی.

^۱ دانش‌آموخته کارشناسی ارشد، گروه برنامه‌ریزی شهری، مؤسسه آموزش عالی دانش‌پژوهان پیشرو، اصفهان، ایران؛ نویسنده مسئول:

Najmesajad@yahoo.com

^۲ استادیار، گروه برنامه‌ریزی شهری، مؤسسه آموزش عالی دانش‌پژوهان پیشرو، اصفهان، ایران.

مقدمه

امروزه شهرها اغلب با رشد سریع استانداردهای زندگی، رفاه و کیفیت زندگی همراه هستند و به میزان این رشد چالش‌ها هم افزایش می‌یابند و شهرها دیگر قادر به کنترل مشکلات ناشی از این روند رشد نیستند. اگر شهر را به‌مانند یک موجود زنده فرض کنیم، برای ادامه زندگی به سرزندگی و نشاط نیازمند است. در دهه‌های اخیر، به دنبال اهمیت روان‌شناسی مثبت‌گرا برای مقابله با مشکلات رو به رشد روان‌شناختی، نقش محیط‌های زندگی در رفع نیازهای انسان برای دستیابی به شهرهای سالم و شاد اهمیت بیشتری یافته است (وزیری و همکاران ۱۳۹۴).

شهرها و محله‌های شاد مفهومی است که زیرساخت‌های احساسی را مهم‌ترین زیرساخت می‌داند. محله‌های شاد از دیگر مفاهیم یک شهر خوب هستند که مبتنی بر ارتباط عاطفی و شادی جمعی هستند. شهرها از آجر و ساروج ساخته شده‌اند، اما زمانی تبدیل به شهری شاد می‌شوند که بتوانند ساکنان خود را شاد کنند. در تصاویر شهرها از ارتقای سطح رضایت ساکنان و کیفیت زندگی در شهرها بیشتر خوشحال می‌شوند. از جمله شاخص‌های کیفی محیط شهری که در نهایت منجر به سرزندگی شهر و محله‌های آن می‌شود، می‌توان به پیاده‌روی، داشتن فضای سبز مطلوب، تنوع، خوانایی، دسترسی، خلاقیت، مقبولیت، نفوذپذیری، سازگاری بصری و... اشاره کرد (Trilok 2019). امروزه تأمین نشاط و سرزندگی شهری به یکی از دغدغه‌های اصلی سیستم‌های مدیریت شهری به‌ویژه در کشورهای توسعه‌یافته تبدیل شده است. محیط زندگی روی روحیه فرد و رفتار او با دیگران تأثیر مستقیم دارد؛ بنابراین محیط شهری خوب و سرزنده می‌تواند موجبات شادی و احساس رضایت مردم از زندگی‌شان را فراهم کند (McMahan & Estes 2015).

یکی از سیاست‌های اتخاذ شده در راستای توسعه فضایی سکونتگاه‌ها و بهبود توزیع فضایی جمعیت و فعالیت‌ها در کشورهای مختلف، ایجاد و توسعه شهرهای جدید است. در دهه‌های اخیر شهرهای بزرگ کشور با مشکلات جمعیتی،

اقتصادی، اجتماعی و کالبدی فراوانی مواجه بوده‌اند. شهرهای جدید جدا از هدف شکل‌گیری که کاهش مشکلات و معضلات کلان‌شهرهاست، خود دارای نقاط ضعف و چالش‌هایی هستند که زندگی ساکنانشان را تحت تأثیر قرار می‌دهد. از جمله این مشکلات می‌توان به مهاجرت، ضعف تنوع اقتصادی-اجتماعی ساکنان شهرهای جدید، خوابگاهی بودن، نگرش صرفاً فیزیکی در تهیه برنامه‌ها و عدم توجه به خواسته‌ها و نیازهای مردم ساکن و در نتیجه پایین بودن کیفیت زندگی و سرزندگی شهری، اشاره کرد (زیاری ۱۳۸۳).

از جمله شهرهای جدید می‌توان به شهر جدید فولادشهر که در حوزه نفوذ شهر اصفهان احداث شده است، اشاره کرد. هدف از ایجاد شهر جدید فولادشهر اسکان کارکنان و کارگران کارخانه ذوب آهن و سایر کارخانه‌های وابسته به آن بوده است. این شهر نیز به‌عنوان شهر جدید از معضلات و مشکلات شهرهای جدید مستثنا نیست. در این راستا یکی از مسائل اساسی شهر فولادشهر چالش ارتقاء سطح شادی و سرزندگی در این شهر است. شهر جدید فولادشهر با توجه به عدم وجود پدیده‌های جغرافیایی هویت‌زا و تاریخ کوتاه نشینی و همچنین بخش کلیدی شهر فولادشهر که در اسکان کارکنان کارخانه ذوب آهن است، نیاز شدیدی به فضاهای بانشاط و سرزنده دارد؛ بنابراین مسئله این پژوهش این است که محلات شهر فولادشهر به لحاظ شاخص‌های شهر شاد در چه شرایطی هستند و برای افزایش نشاط و سرزندگی در این محلات چه سیاست‌هایی باید اتخاذ گردد؟

هویتی و عدم توجه به کیفیت‌های محیطی و کمرنگ شدن روابط اجتماعی و فعالیت‌های فرهنگی که وجود دارد و همچنین عدم برنامه‌ریزی و توجه مدیریت شهری به مقوله نشاط و شادی شهروندان که تا حد بسیاری موجب افزایش سلامت شهروندان، افزایش اشتیاق آن‌ها در خلق فضای شهری بهتر و رضایت خاطر از محل زندگی شهروندان می‌شود، نیاز به برنامه‌ریزی برای ایجاد شهری شاد و سرزنده از ضروریات شهر فولادشهر می‌باشد. تحقیق موردنظر، برای

مؤلفه‌های روانی کیفیت زندگی محسوب می‌گردد؛ که بشر همواره به دنبال رسیدن به آرامش، رفاه، شادی و نشاط بیشتر در زندگی خود است. به طوری که در بیشتر جوامع، لذت و شادی بیشتر از زندگی به عنوان یک هدف اصلی و شاخص مطرح است (Diener et al. 2009).

شهر شاد

شادی یکی از مهم‌ترین هیجانات انسانی است، اگر هیجانات به شش دسته خشم، ترس، تنفر، تعجب، ناراحتی و شادی تقسیم شود، شادی اساسی‌ترین هیجانی است که افراد در پی دستیابی به آن می‌باشند. اصطلاح «شادی» یک تاریخ طولانی دارد فکر آن در دنیای غرب شکل گرفت و در طول سال‌ها با معانی مختلفی استفاده شده است. اولین تلاش‌ها برای درک و تعریف شادی حدود ۶۰۰ سال قبل از میلاد، در چین آغاز شد. در واقع، از زمان ارسطو تلاش‌های زیادی برای درک و تعریف شادی صورت گرفته است؛ اما مطالعات علمی شادی از روانشناسی مثبت آغاز شده و به طیف وسیعی از علوم گسترش یافت و در نیمه دوم قرن بیستم موضوع تحقیق علوم اجتماعی شد (Tam, 2010; 124; 2007, Ballas & Dorling, 2005; Peterson et al., 2013; Easterlin, 2013; Nawijn & Veenhoven).

شادی و نشاط از مهم‌ترین مؤلفه‌های روانی کیفیت زندگی محسوب می‌گردد. که بشر همواره به دنبال رسیدن به آرامش، رفاه، شادی و نشاط بیشتر در زندگی خود است. به طوری که در بیشتر جوامع، لذت و شادی بیشتر از زندگی به عنوان یک هدف اصلی و شاخص مطرح است (Buss 2000; Diener et al. 2009; Lyubomirsky et al. 2013; Diener & Chan 2011; Lawrence et al., 2015).

به طور کلی تعریف و احادی از شادی وجود ندارد و تعاریف شادی بیشتر به دیدگاه فردی و اهداف اشخاص در زندگی ارتباط پیدا می‌کند (Rawat & 2008, 276-277). شادی دارای سه جزء اساسی است:

- بعد عاطفی: خلق و خوی مثبت و خو شایند در فرد را شامل می‌شود.

بسیاری از سازمان‌های مدیریت شهری از جمله شهرداری و سازمان‌های اجتماعی در سطح جامعه کاربرد دارد.

ادبیات پژوهش

توسعه پایدار محله‌ای و پایداری اجتماعی

هدف از توسعه محله‌ای پایدار ارتباط میان سرمایه‌های اجتماعی و کالبدی می‌باشد. بدین مفهوم که از فرآیندهای اجتماعی به منظور بهبود هویت و ساختار کالبدی و ایجاد ظرفیت برای توسعه‌های آتی استفاده می‌گردد. ترکیب این دو جنبه با به کارگیری عناصر شاخص هویت‌دهنده به مکان و ایجاد زمینه مأنوس شدن سکنه جدید با محله از طریق بالا بردن خوانایی سیمای آن، استفاده از عوامل وحدت‌بخش برای تثبیت محله به عنوان یک مجموعه و تأمین فضای مناسب جهت برقراری تعاملات اجتماعی و برگزاری اجتماعات محلی و ایجاد نزدیکی و پیوند و امکان تبادل آرا و نظرات در میان ساکنین یک محدوده در قالب فضاهای باز محلی، فضاهای فرهنگی و تفریحی و ... می‌تواند سبب تحقق اهداف توسعه پایدار محله‌ای گردد (خرازی ۱۳۸۹).

پایداری اجتماعی

از دیدگاه است نیز توسعه پایدار اجتماعی در جستجوی بهبود رفاه مادی و اجتماعی مردم در همه سطوح جامعه است و به طور ضمنی بیان‌کننده نکات ذیل است:

- تأمین رضایت مردم در سطح حداقل نیازهای اساسی با برآورد نیازهای آنان؛
- افزایش توانایی جامعه برای بهبود وضع خود.
- از این رو در دیدگاه است، برآوردن نیازها به همراه بالا بردن سطح آزادی برای توسعه پایدار اجتماعی ضروری است (Estes 2001).

بعد اجتماعی توسعه پایدار و پایداری یکی از حائز اهمیت‌ترین ابعاد آن به حساب می‌آید. در واقع پایداری حفظ و ارتقاء کیفیت زندگی برای همه مردم است. لذا پایداری اجتماعی با مجموعه‌ای از مفاهیم از جمله کیفیت زندگی، سرزندگی، سلامت، عدالت اجتماعی، توانایی خوب زیستن و ... می‌باشد. (کچ کوب، ۱۳۹۰) شادی و نشاط از مهم‌ترین

- شادی و مقیاس: برای این که یک فضا با فعالیت خاص در راستای ارتقای شادی شکل گیرد، بایستی در مقیاس های گوناگون اعمال شود.

- شادی و وابستگی مکانی: شادی مفهومی است که وابسته به مکان است، مانند مفاهیمی چون مصرف، تولید و توزیع در مکان خاص می تواند بر مکان های همسایگی در مقیاس های گوناگون تأثیرگذار باشد (National 2014 Research Council).

با توجه به مطالب بیان شده از مفهوم شادی از دیدگاه صاحب نظران مشاهده شد، شادی و نشاط یک کیفیت برآمده از مفاهیمی چون تجربیات مطلوب از محیط، رضایت از زندگی، آرامش روحی و روانی، حمایت اجتماعی و به طور کلی توانمندی های محیط در پاسخ به نیازهای مختلف انسان در زمینه های گوناگون اجتماعی، اقتصادی، روحی و روانی و ... است که در سه جز عاطفی، شناختی و اجتماعی قابل طبقه بندی است.

مؤلفه های شهر شاد

در نگاهی کلی به مطالعات انجام شده در زمینه شادی، می توان آن ها را در سه دسته کلی ارتباط مؤلفه های اجتماعی با شادی، ارتباط اقتصاد و مؤلفه های آن با شادی و ارتباط مؤلفه های محیط زیستی با شادی طبقه بندی کرد. شاخص Happy City Index (HCI) توسط بنیاد اقتصاد جدید (NEF) با همکاری گروه های مختلف از نیاز ساکنین در سه سطح محلی، ملی و بین المللی تهیه شد. این برنامه برای نظارت بر پیشرفت شهر طراحی شده است که میزان موفقیت یک شهر در ایجاد شرایط ایجاد «رفاه پایدار» را تعریف می کند. این شرایط چیزی است که برای تکامل افراد، جوامع و کل شهرها مهم است. این مؤسسه رفاه پایدار را به عنوان فراهم آوردن فرصت های برابر برای رشد برای نسل های حال و آینده تعریف می کند. هدف HCI ابزاری کاربردی است که بتواند به سیاست گذاران محلی کمک کند تا درک کنند که شهر آن ها در مقایسه با شهر های دیگر چگونه عمل می کند و زمینه های اصلی سیاست گذاری مشخص و آن ها را در اولویت قرار دهد.

- بعد شناختی: نوعی تفکر و پردازش اطلاعات را در برمی گیرد و به ارزیابی مثبت فرد از زندگی منجر می شود.
- بعد اجتماعی: بیانگر گسترش روابط اجتماعی فرد با دیگران و به دنبال آن افزایش حمایت اجتماعی است که نظریه پردازان در تعریف شادی و تحلیل مفهوم آن، بیشتر بر بعد عاطفی و شناختی آن تأکید دارند (2007, 182 Gong).

به طور کلی شادی در فضای شهری عبارت است از برانگیخته شدن هیجان شادی، ایجاد عواطف و احساسات مثبت که از طریق واکنش با کنش های محیطی که همان محرک های محیط هستند، صورت می پذیرد. هرچه اثرگذاری محرک های فضاهای شهری بیشتر و قوی تر باشد، تداوم شادی بیشتر خواهد بود (Ghorbani & 2016 Nurmohammadzade). از طرفی، شادی و نشاط که بنا بر عقیده متفکران اجتماعی در شهرهای بزرگ شکل می گیرد (Okulicz-Kozaryn 2017)، مقوله ای است که نه تنها از ویژگی های فردی تأثیر می گیرد، بلکه عناصر محیطی در شهر نیز نقش مهمی در ایجاد آن دارند (National Research Council 2002). در این رابطه، عواملی در افزایش شادی شهروندان از زندگی در شهر محل سکونت خود مؤثر است که عبارت اند از:

- رفت و آمدهای کوتاه: مطالعه انجام شده به وسیله دفتر آمار ملی انگلستان (ONS) در بر دارنده این است که هرچه افراد زمان بیشتری را صرف رفت و آمدهای روزانه کنند، احساس نارضایتی و اضطراب بیشتری خواهند داشت:
- آب و هوای متعادل: بین آب و هوا و شادی شهروندان ارتباط مستقیم وجود دارد، به طوری که زمستان های سرد می تواند موجب افسردگی شهروندان شود.
- اعتماد اجتماعی: قوی ترین همبستگی شادی در شهرها، اعتماد اجتماعی است که سطح آن به میزان پیاده مداری گره خورده است. فضاهای سبز وجود فضای سبز و باز کافی در افزایش شادی شهروندان مؤثر است.
- سرمایه انسانی: سطح شادی و نشاط در مناطق شهری که دارای افراد تحصیل کرده بیشتر هستند، در مقایسه با مناطق بالاتر است (Glaser et al. 2016).

جدول شماره ۱- ابعاد شهر شاد بر اساس مطالعات انجام شده

ابعاد	راهبردها	منابع و مطالعات
اجتماعی	سلامتی جسمی و روحی، فعالیت‌های تفریحی، سن، جنس، حس تعلق، تعامل ساکنان، مشارکت، امنیت، ارتباط با گروه‌های فرهنگی مختلف، اندازه خانوار، جشن‌های بومی و محلی، توجه به مشارکت و دموکراسی مردمی، صلاحیت دولت محلی	Savageau 2007; Ballas 2013; Marans & Stimson 2011; Gowdy, 2005; Dolan et al. 2008; Mackerron & Mourato 2009; Argyle & Lu 1990; Amorim et al. 2017; king et al. 2014, Vinson & Ericson 2014; Hsu & Chang 2015
اقتصادی	درآمد، اشتغال، کیفیت محیط کار، امنیت شغلی، تناسب درآمد و هزینه‌ها، کسب و کار محلی، وجه شغلی، انعطاف‌پذیری شرایط کار، مراجعه به پزشک، تعداد ماشین در خانوار، مالکیت مسکن، تنوع در قیمت زمین و مسکن	Welsch & Kuhling 2009; welsch 2009; Maddison & Rehdanz 2005; Gudmundsdottir 2013; Abounoori & Asgarizadeh 2013; Habibzadeh & Allahviridiyani; 2011; Lane 2017
کالبدی	دسترسی به فضای سبز، فضای آبی (کیفیت آب، خاک و هوا)، جذابیت پوشش زمین، جذابیت منظر، دسترسی به محیط طبیعی و باز، کیفیت ساخت و ساز، دسترسی به ایستگاه حمل و نقل عمومی، خدمات‌دهی، ایمنی، کیفیت زیرساخت و تسهیلات، کیفیت معابر، کیفیت روشنایی، دسترسی به فضاهای مشترک	Dolan et al. 2008; welsch 2006; searns 1995; Milligan et al. 2004; Diener et al. 2009; Moro et al.; 2008; Engelbrecht 2009; Vemuri & Costanza 2006; Frijters & Praag, 1998; Breton et al. 2007; White et al. 2013

روش تحقیق

تحقیق حاضر باهدف کاربردی انجام می‌پذیرد از نظر ماهیت، تحقیق توصیفی تحلیلی است و روش جمع‌آوری اطلاعات، میدانی و کتابخانه‌ای است. با استفاده از روش کتابخانه‌ای، ابعاد مفهومی و نظری موضوع تحقیق مورد بررسی قرار گرفته و از روش میدانی نیز برای ارزیابی شاخص‌ها و تغییرها استفاده می‌شود که می‌تواند در شکل‌های مختلف مشاهده و پرسشنامه انجام شود. روش تحلیل در این تحقیق بر اساس تحلیل پرسشنامه به روش‌های آماری و تحلیل‌های کمی و کیفی و برای رتبه‌بندی محلات بر اساس شاخص‌های شهر شاد از روش تحلیل تصمیم‌گیری چند معیار TOPSIS استفاده خواهد شد.

این تکنیک به گونه‌ای طراحی شده که می‌توان نوع شاخص‌ها را از لحاظ تأثیر مثبت یا منفی داشتن بر هدف تصمیم‌گیری در مدل دخالت داده و نیز درجه اهمیت هر شاخص را در مدل وارد نمود. به منظور به کارگیری تکنیک تاپسیس باید مراحل زیر را به ترتیب طی نمود (اصغرپور،

:۱۳۸۵، ۸۷)

• تشکیل ماتریس تصمیم‌گیری

- وزن دهی به شاخص‌ها
- کمی‌سازی ماتریس تصمیم‌گیری
- تشکیل ماتریس بی‌مقیاس شده
- یافتن ماتریس بی‌مقیاس شده موزون
- یافتن ایده آل‌های مثبت و منفی
- یافتن فاصله هر شاخص از جواب‌های ایده آل برای هر گزینه
- تعیین نزدیکی نسبی هر گزینه به پاسخ ایده آل
- رتبه‌بندی

آخرین مرحله در تکنیک تاپسیس، رتبه‌بندی گزینه‌های پیش روی و تعیین بهترین گزینه می‌باشد. برای این منظور کافی است تا فاصله نسبی هر گزینه محاسبه شود و به ترتیب بزرگ به کوچک مرتب شود. در این حالت گزینه‌ای که دارای بزرگ‌ترین فاصله نسبی نسبت به سایر گزینه‌ها باشد، بالاترین رتبه را به خود اختصاص می‌دهد.

حجم نمونه و روش اندازه گیری

حجم نمونه در نظر گرفته شده برای پژوهش با بررسی های صورت گرفته؛ برابر با ۱۰۰ می باشد که با توجه به ماهیت تحقیق، اطلاعات در دسترس، زمان و هزینه ها و به علت بزرگ بودن حجم نمونه (جمعیت فولادشهر سال ۹۵=۸۸۴۲۶ نفر) و همچنین همگن بودن جامعه از نظر مقوله مورد بررسی، از روش نمونه گیری تصادفی ساده استفاده شده است (حافظ نیا، ۱۴۰۰) که با توجه به جمعیت هر محله، تعدادی از پرسشنامه به آن محله نسبت داده شده است.

شاخص های مورد مطالعه

توسعه پایدار محله ای دارای چهار بعد پایداری زیست محیطی، پایداری اجتماعی، پایداری اقتصادی و پایداری کالبدی می باشد که با توجه به مطالب بیان شده از مفهوم شادی از دیدگاه صاحب نظران، برنامه ریزان شهری، اقتصاددانان و جامعه شناسان مشاهده شد، شادی و نشاط یک کیفیت برآمده از مفاهیمی چون تجربیات مطلوب از محیط، رضایت از زندگی، آرامش روحی و روانی، حمایت اجتماعی و به طور کلی توانمندی های محیط در پاسخ به نیازهای مختلف انسان در زمینه های گوناگون اجتماعی، اقتصادی، روحی و روانی و ... است. می توان دریافت که شادی و نشاط یک جامعه حاصل پایداری اجتماعی و توسعه پایدار محلی می باشد. شادی دارای ۴ بعد کالبدی- عملکردی، زیست محیطی، اجتماعی و اقتصادی که معیارها و زیرمعیارهای آن در جدول شماره ۲ ارائه شده است.

جدول شماره ۲- ابعاد و معیارهای شهر شاد

ابعاد	معیارهای اصلی	زیر معیار
کالبدی- عملکردی	زیرساخت ها	زیرساخت های شهری
	کیفیت معابر	آسفالت معابر و مصالح کف
		دسترسی به معابر اصلی
	حمل و نقل	دسترسی به ایستگاه اتوبوس، تاکسی
	فضاهای مشترک	دسترسی به فضاهای شهری
		دسترسی به فضاهای عمومی
	دسترسی به فضای سبز	دسترسی به فضای سبز
		کیفیت فضاهای سبز
	خدمات دهی	کاربری های خدماتی در محله

زیست محیطی	ساخت و ساز	تنوع کاربری ها در محله	
	ایمنی	ساخت و سازها	
		ایمنی سواره در برابر پیاده	
	کیفیت روشنایی و نورپردازی	روشنایی معابر در شب	
		نورپردازی بناهای شاخص در محله	
	منظر	جذابیت محله و تمایل به حضور	
زیبایی محله			
سلامت جسمی و روحی	فضای آبی	کیفیت آب و خاک	
		آلودگی هوا	
		پاکیزگی محله	
اجتماعی	سلامت جسمی و روحی	امید به زندگی	
		عصبانیت در روز	
		سلامت جسمی	
	امنیت	آزار و اذیت و بزه کاری در محله	
		ارتباط با گروه های فرهنگی	ارتباط و تعامل میان همسایگان
			گروه ها و NGO ها
	فعالیت های تفریحی	ارتباط با اجتماعات و فرهنگ ها	
		حضور ساکنین در جشن ها و مراسم ها	
		حضور در فعالیت های تفریحی در محله مانند بازی های فوتبال و ...	
	مشارکت	برگزاری جشن های بومی و محلی	
		مشارکت در حل مشکلات محله	
		مشارکت در امور خیریه	
حس تعلق	حس تعلق به محل سکونت		
	علاقه مندی به شرکت در امور محله		
	مشارکت در تهیه و اجرای طرح ها		
صلاحیت دولت	مشارکت در دولت		
	توجه به مناطق کم برخوردار		
	قدرت خرید مسکن در شهروندان		
درآمد	امنیت شغلی	امنیت شغلی سرپرست خانوار	
		وضعیت قراردادهای کارمندان	
		وضعیت تعطیلی کسب و کارها	
انعطاف پذیری شرایط کار	درآمد	درآمد سرپرست خانوار	
		تناسب هزینه و درآمد خانوار	
		انعطاف پذیری شرایط و محیط کاری	
مراجعه به پزشک	مراجعه به پزشک	مراجعه به پزشک در میان خانوار	
		دفعات انجام چکاپ دوره ای	
		تعداد اتومبیل در خانوار	
خودرو شخصی	خودرو شخصی	تعداد اتومبیل در خانوار	
		توان خرید خودرو توسط شهروندان	

محدوده مورد مطالعه

فولادشهر با محدوده مصوب قانونی شهر ۱۰۶۹۲/۲ هکتار در ۱۹ کیلومتری جنوب غربی محدوده شهری اصفهان، ۵ کیلومتری شمال شرقی کارخانه ذوب آهن و ۱۱ کیلومتری شمال شرقی زرین شهر در ارتفاع ۱۶۵۵ متر از سطح دریا واقع شده است. نجف آباد از شمال و رشته کوه‌های اشترجان از جنوب، کوه‌های قلعه بزی، گز ستون و ... غرب و شمال غرب شهر را احاطه کرده‌اند؛ سمت شرق فولادشهر مزارع باغ وحش و روستاهای جوزدان و ... وجود دارد.

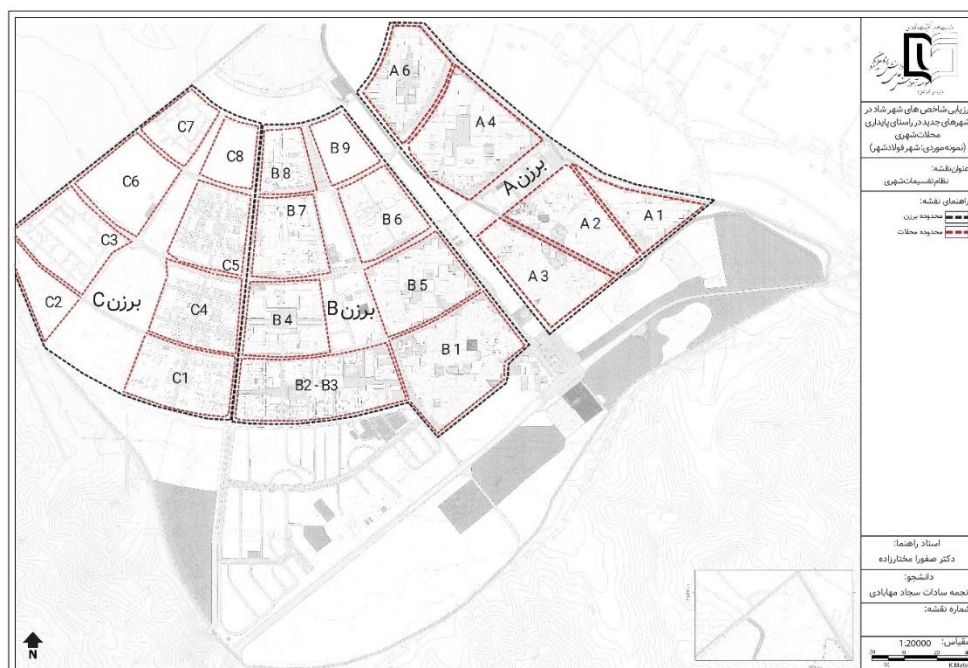
هم‌زمان با پایه گذاری صنعت ذوب آهن اصفهان در سال ۱۳۴۴، مسئله اسکان و نگهداری کارکنان آن در نزدیکی کارخانه نیز مطرح شد. انتخاب این محل در بهمن ماه سال ۱۳۴۵ به تصویب مقام‌های ایرانی رسید. فولادشهر ابتدا در یک منطقه شهری شامل سه برزن و هر برزن به‌طور متوسط هشت محله، پنج هزار نفری طراحی شد. احداث بخش‌هایی از محله‌های A1 و B3 در سال ۱۳۴۹ به اتمام رسید که بهره‌برداری از آن‌ها با واگذاری واحدهای ساخته شده به کارشناسان خارجی و کارکنان رده بالای ذوب آهن آغاز شد. در این میان فولادشهر با شکل‌گیری هسته‌های اولیه‌اش،

دارای نظام مدیریتی ویژه در بخش‌های مربوط به طراحی، ساخت، بهره‌برداری و اداره مسائل شهر شد. در سال‌های اول پس از پیروزی انقلاب به دلیل تغییر شرایط اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و نیز فقدان برنامه مشخص برای توسعه شهر، روند ساخت و سازها بیش از پیش کند شد.

با شروع جنگ تحمیلی در سال ۱۳۵۹، واحدهای نیمه تمام (به‌ویژه واحدهای مسکونی محله‌های A1، B2، B3 و B5)، به جنگ‌زدگان سپرده شد. به‌صورت که چند ماهی پس از شروع جنگ، حدود پنج هزار نفر جمعیت جنگ‌زده در شهر ساکن شدند. این امر تأثیر جدی در سیمای ظاهری شهر و ساختار اجتماعی آن گذاشت.

نظام تقسیمات شهری برای فولادشهر به شکل سلسله مراتبی، به ترتیب از تقسیمات بزرگ به کوچک به‌صورت منطقه شهری، برزن و محله تعیین شده است (نقشه شماره ۱).

در توسعه فولاد شهر مهم‌ترین اصل، رشد پیوسته مناطق شهری است. از این رو ابتدا منطقه مرکزی فولادشهر که برزن‌های A، B و C را در برمی‌گیرد، تکمیل و به همراه آن مراکز برزن و محله‌ای پایه‌ریزی شده‌اند. برزن‌های A، B و C به ترتیب دارای پنج، هشت و هشت محله هستند.

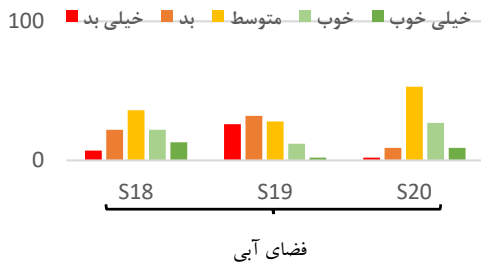


نقشه شماره ۱- تقسیمات شهری فولادشهر

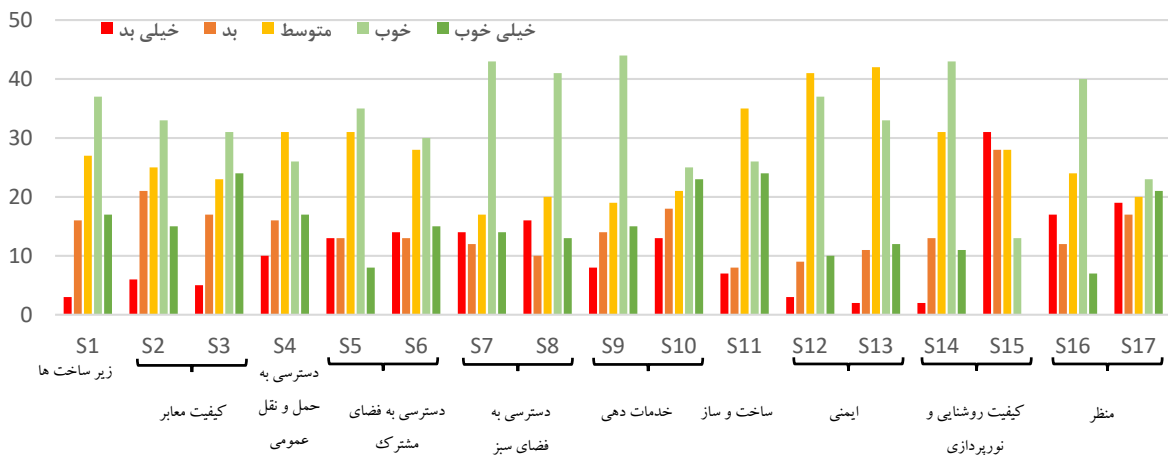
بررسی و تحلیل ویژگی‌های زیست‌محیطی شهر شاد از نگاه شهروندان

بعد زیست‌محیطی در پرسشنامه تدوین شده شامل زیر معیار فضای آبی می‌باشد که شهروندان محلات فولادشهر میزان مطلوبیت و یا عدم مطلوبیت این معیارها را به صورت نمودار زیر پاسخ داده‌اند. با توجه به شکل (شماره ۲) ویژگی فضای آبی بد و متوسط ارزیابی شده است.

بررسی و تحلیل ویژگی‌های اجتماعی شهر شاد از نگاه شهروندان



نمودار شماره ۱- میزان پاسخ‌گویی شهروندان به ویژگی‌های زیست‌محیطی دیگر از ابعاد شهر شاد، بعد اجتماعی می‌باشد که شامل زیرمعیارهای سلامت جسمی و روحی، امنیت، ارتباط با گروه‌های فرهنگی، فعالیت‌های تفریحی، مشارکت، حس تعلق، صلاحیت دولت محلی است. با توجه به پرسشنامه‌های توزیع شده در محلات فولادشهر، پاسخ شهروندان به بعد اجتماعی مورد بررسی و ارزیابی قرار گرفته و میزان مطلوبیت و یا عدم مطلوبیت هر زیر معیار در صورت [نمودار شماره ۳](#) نمایش داده شده است. با توجه به [نمودار شماره ۱](#) ویژگی‌های زیر ساخت‌ها، کیفیت معابر، دسترسی به فضای سبز، خدمات دهی، منظر به صورت خیلی خوب و خوب و ویژگی‌های دسترسی به حمل و نقل عمومی، دسترسی به فضای مشترک، ساخت و ساز و ایمنی خوب و متوسط و ویژگی کیفیت روشنایی و نورپردازی بد و خیلی بد ارزیابی شده‌اند.



نمودار شماره ۲- میزان پاسخ‌گویی شهروندان به ویژگی‌های کالبدی - عملکردی شهر شاد

بررسی و تحلیل معیارهای شهر شاد در شهر فولادشهر از منظر شهروندان

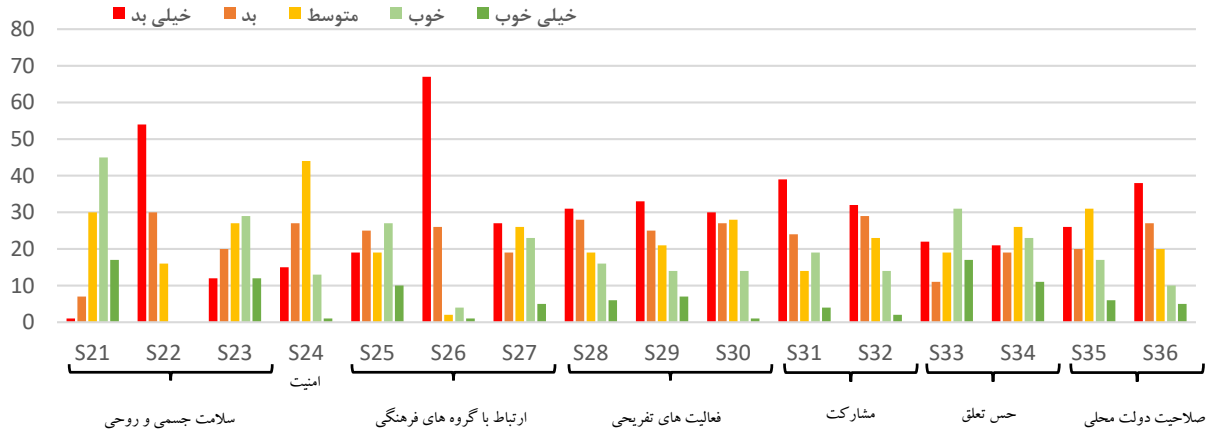
پرسشنامه طراحی شده، مشتمل بر ۴ بعد کالبدی- عملکردی، زیست‌محیطی، اجتماعی و اقتصادی و ۲۴ معیار که معیارها شامل ۴۷ پرسش از معیارهای شهر شاد است که میزان معیارهای شهر شاد در شهرهای جدید در راستای پایداری محلات شهری (شهر فولادشهر) مورد ارزیابی قرار گرفته است.

بررسی و تحلیل ویژگی‌های کالبدی - عملکردی شهر شاد از نگاه شهروندان

با توجه به پرسشنامه‌های توزیع شده در محلات فولادشهر، پاسخ شهروندان به بعد کالبدی- عملکردی مورد بررسی و ارزیابی قرار گرفته است. بعد کالبدی- عملکردی شامل زیرمعیارهای زیرساخت‌ها، کیفیت معابر، دسترسی به حمل و نقل عمومی، دسترسی به فضای مشترک، دسترسی به فضای سبز، خدمات دهی، ساخت و ساز، ایمنی، کیفیت روشنایی و نورپردازی و منظر می‌باشد که میزان مطلوبیت و یا عدم مطلوبیت هر زیر معیار در صورت [نمودار شماره ۲](#) نمایش داده شده است. با توجه به [نمودار شماره ۱](#) ویژگی‌های زیر ساخت‌ها، کیفیت معابر، دسترسی به فضای سبز، خدمات دهی، منظر به صورت خیلی خوب و خوب و ویژگی‌های دسترسی به حمل و نقل عمومی، دسترسی به فضای مشترک، ساخت و ساز و ایمنی خوب و متوسط و ویژگی کیفیت روشنایی و نورپردازی بد و خیلی بد ارزیابی شده‌اند.

زیر نشان می‌دهد که شهروندان ویژگی های اقتصادی فولاد شهر را بد و خیلی بد ارزیابی نموده اند.

و روحی، امنیت، ارتباط با گروه های فرهنگی، فعالیت های تفریحی، مشارکت، صلاحیت دولت محلی به صورت بد و خیلی بد ارزیابی شده است.



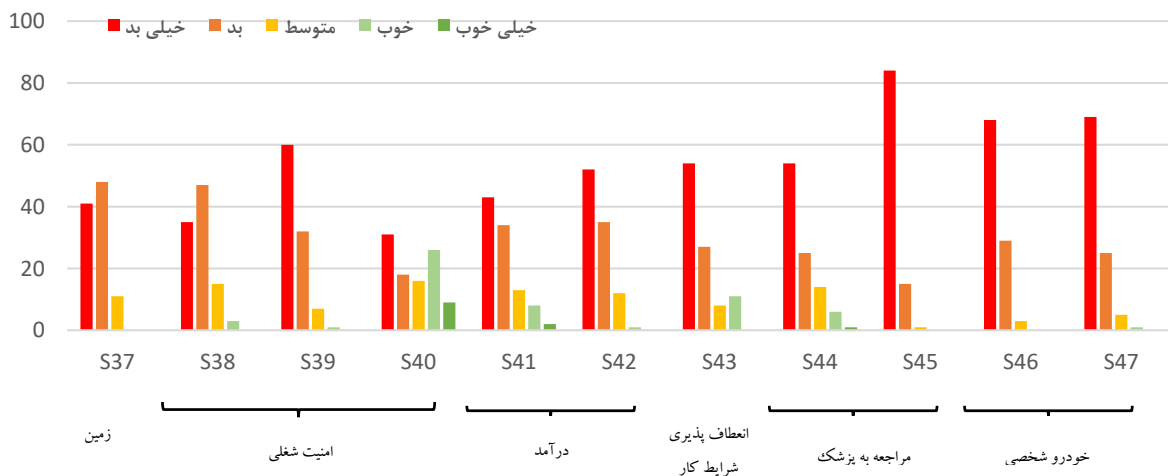
نمودار شماره ۳- میزان پاسخ گویی شهروندان به ویژگی های اجتماعی شهر شاد

رتبه بندی محلات فولادشهر بر اساس شاخص های شهر شاد

رتبه بندی ۱۹ محله فولاد شهر بر اساس ارزیابی ابعاد شهر شاد و ارزیابی این محلات در هر بعد به صورت جداگانه بررسی شده است که می توان دریافت محلات قدیمی تر شهر که در سال های ۱۳۵۰ الی ۱۳۷۰ ساخته شده اند دارای امکانات رفاهی و خدماتی مناسب، فضاهای سبز مناسب، فضای شهری

بررسی و تحلیل ویژگی های اقتصادی شهر شاد از نگاه شهروندان

ویژگی های اقتصادی شهر شاد که از نگاه شهروندان مورد ارزیابی قرار گرفته است، وضعیت خرید زمین، امنیت شغلی شهروندان و سرپرست خانواده، درآمد سرپرست خانواده، انعطاف پذیری شرایط کار، مراجعه به پزشک و میزان توان خرید خودرو شخصی است. میزان ارزیابی هر یک از این ویژگی ها در [نمودار شماره ۴](#) نمایش داده شده است. نمودار

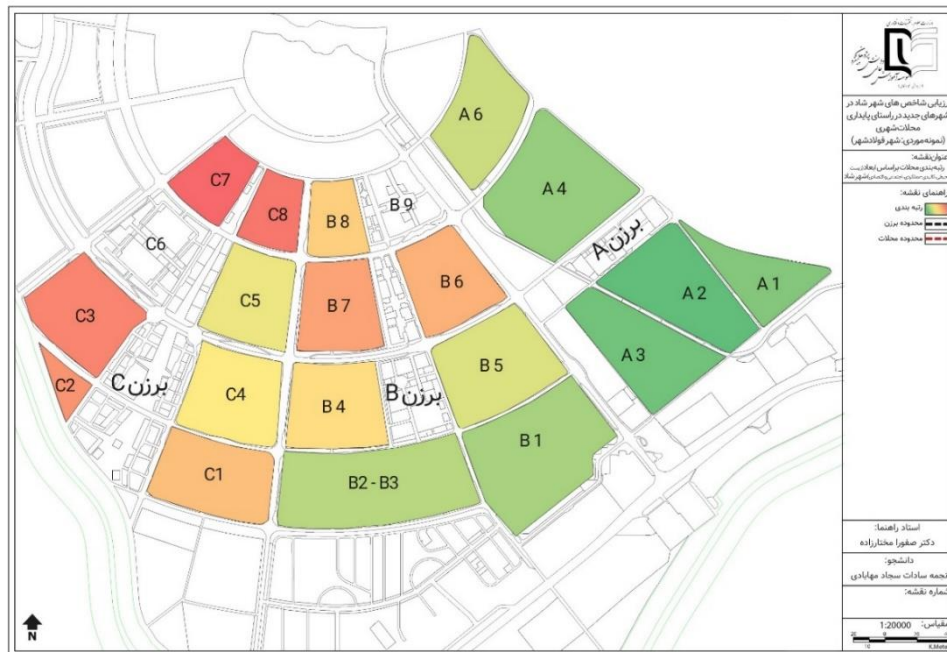


نمودار شماره ۴- میزان پاسخ گویی شهروندان به ویژگی های اقتصادی شهر شاد

محللات A۳، A۱، A۴ به ترتیب رتبه‌های دوم، سوم و چهارم را به خود اختصاص داده‌اند که از نظر معیارهای شهر شاد در راستای پایداری محللات به یکدیگر نزدیک هستند می‌باشند. محللات C۵، B۵، A۶، B۲-۳، B۱ به ترتیب در جایگاه پنجم، ششم، هفتم، هشتم و نهم قرار دارند و وضعیتی مشابه با یکدیگر دارند. محله C۴ در رتبه دهم، محله B۴ در رتبه یازدهم و محله B۸ در رتبه دوازدهم قرار دارند که میزان معیارهای شهر شاد در راستای پایداری محللات کم ارزیابی شده است. محللات C۸، C۳، C۲، B۷، B۶، C۷، C۱، به ترتیب رتبه شماره سیزدهم تا نوزدهم می‌باشد که معیارهای شهر شاد در این محللات بسیار کم ارزیابی شده است (نقشه شماره ۲).

با بررسی‌های صورت گرفته، رتبه‌بندی ۱۹ محله فولادشهر بر اساس ارزیابی ابعاد شهر شاد و ارزیابی این محللات در هر بعد انجام شده است. نتایج حاصل از رتبه‌بندی محللات بر اساس بعد زیست‌محیطی، محله A۳ رتبه اول، محله B۲-۳ در رتبه دوم، محله B۵ در رتبه سوم و محله A۲ در رتبه چهارم قرار دارند. محللات C۲، A۱، C۴، A۶، B۱، C۱، C۵،

مطلوب، ساکنین با سابقه سکونت برابر با ساخت محللات، دسترسی آسان به مراکز تجاری، دسترسی آسان به حمل و نقل درون شهری و برون شهری و ... می‌باشند که در این رتبه‌بندی جایگاه‌های بالاتری را به خود اختصاص داده‌اند. محله‌هایی که در سال‌های اخیر ساخته شده‌اند از امکانات و خدمات‌رسانی مطلوبی برخوردار بوده و در رتبه‌های پایین‌تری قرار دارند که نیازمند ارائه راهکارهایی جهت ارتقاء سطح کیفیت محللات می‌باشد؛ اما با توجه به بررسی‌ها و شناخت میدانی از فولادشهر، می‌توان دریافت که محللاتی که در ابتدای تأسیس شهر جدید فولادشهر با طرح و به صورت مهندسی ساخته شده‌اند دارای امکانات و خدمات بهتری از نظر دسترسی به فضای سبز، فضاهای عمومی، حمل و نقل عمومی و ... می‌باشند. با توجه به بررسی‌های انجام‌شده، محللاتی که در دهه‌های اخیر ساخته شده‌اند دارای کیفیت ساخت بالاتر اما از نظر کیفیت فضاهای سبز عمومی، دسترسی به خدمات شهری و ... دارای کیفیت پایینی می‌باشند. با توجه به نقشه رتبه‌بندی محللات شهر فولادشهر بر اساس معیارهای شهر شاد در راستای پایداری محللات، محله A۲ در رتبه اول قرار دارد و از نظر معیارهای ارائه‌شده در سطح مطلوبی جهت زندگی بوده می‌باشد.



نقشه شماره ۲ - رتبه‌بندی نهایی محللات بر اساس زیرمعیارهای شهر شاد در راستای پایداری محللات

۱۲ طبقه‌ای که توسط روس‌ها ساخته شده است، بسیار بی کیفیت و به صورت مرمتی با کیفیت پایین هستند و محلاتی که در دهه‌های اخیر ساخته شده‌اند دارای کیفیت ساخت بالاتر اما از نظر کیفیت فضاهای سبز عمومی، دسترسی به خدمات شهری و کاربری‌ها و ... دارای کیفیت پایینی می‌باشند. نتایج حاصل از رتبه‌بندی محلات فولادشهر بر اساس بعد اجتماعی شهر شاد نشان می‌دهد، همانند رتبه‌بندی محلات بر اساس بعد کالبدی - عملکردی، محله A۲ در رتبه اول و محله C۷ در رتبه آخر قرار دارد که این امر بیانگر آن است که ارتباط میان ساکنین، وقوع فعالیت‌های اجتماعی و اختیاری، میزان امنیت مردم در محله، پیوند میان ساکنین در امر مشارکت و شناخت یکدیگر و میزان تعلق خاطر ساکنین در محله A۲ از سایر محلات بالاتر بوده و به ترتیب محلات A۴، A۳، B۱، A۱، B۳-۲، B۵، A۶، C۵، C۱، B۴، A۱، B۳-۲، B۵، C۴، C۳، B۷، C۸، C۲، C۷ رتبه‌های دوم تا نوزدهم را به خود اختصاص داده و از میزان سطح معیارهای بعد اجتماعی کاسته می‌شود.

B۷، B۴، C۷، C۸، B۶، B۸، A۴ و C۳ به ترتیب در رتبه‌های پنجم تا نوزدهم قرار دارند. رتبه بندی محلات بر اساس ویژگی‌های بعد کالبدی - عملکردی، محله A۲ رتبه اول و محله C۷ رتبه نوزدهم را به خود اختصاص داده‌اند که نشان‌دهنده آن است که معیارهای بعد کالبدی - عملکردی (زیرساخت‌ها و تسهیلات، کیفیت معابر، دسترسی به ایستگاه اتوبوس، دسترسی به فضاهای مشترک، دسترسی به فضای سبز، خدمات‌دهی، ساخت‌وساز، ایمنی، کیفیت روشنایی و نورپردازی و منظر) در محله A۲ در بالاترین سطح کیفیت و در محله C۷ در پایین‌ترین سطح کیفیت قرار دارد. از رتبه‌بندی به دست آمده در [جدول شماره ۳](#) می‌توان دریافت که محلاتی که در ابتدای تأسیس شهر جدید فولادشهر با طرح و برنامه ساخته شده‌اند دارای امکانات و خدمات بهتری از نظر دسترسی به فضای سبز، فضاهای عمومی، حمل‌ونقل عمومی و ... می‌باشند اما باید به این موضوع نیز توجه کرد که ساختمان‌های بلندمرتبه‌ای که در محلات A۲، B۱، B۳-۲ قرار دارند، از نظر ساخت‌وساز ساختمان‌ها و ابنیه و رسیدگی به مجتمع‌های

جدول شماره ۳- رتبه‌بندی محلات به صورت کلی و به صورت جداگانه بر اساس ابعاد زیست محیطی، کالبدی - عملکردی، اجتماعی و اقتصادی

محلات	اقتصادی	اجتماعی	کالبدی - عملکردی	زیست محیطی	کل
A1	۱	۵	۷	۶	۳
A2	۲	۱	۱	۴	۱
A3	۳	۳	۲	۱	۲
A4	۱۳	۲	۴	۱۸	۴
A6	۱۱	۸	۵	۸	۷
B1	۱۲	۴	۶	۹	۵
B2-3	۹	۶	۳	۲	۶
B4	۸	۱۲	۱۱	۱۳	۱۱
B5	۷	۷	۹	۳	۸
B6	۱۹	۱۳	۱۴	۱۶	۱۴
B7	۱۴	۱۶	۱۳	۱۱	۱۵
B8	۵	۱۱	۱۲	۱۷	۱۲
C1	۱۷	۱۰	۱۵	۱۰	۱۳

C2	۱۶	۵	۱۶	۱۸	۶
C3	۱۷	۱۹	۱۸	۱۵	۱۸
C4	۱۰	۷	۱۰	۱۴	۱۰
C5	۹	۱۲	۸	۹	۴
C7	۱۹	۱۴	۱۹	۱۹	۱۶
C8	۱۸	۱۵	۱۷	۱۷	۱۵

گرفته، رتبه‌بندی ۱۹ محله فولادشهر بر اساس ارزیابی ابعاد شهر شاد و ارزیابی این محلات در هر بعد انجام شده است که بیانگر آن است که محلات قدیمی‌تر شهر دارای امکانات رفاهی و خدماتی مناسب، فضاهای سبز مناسب، فضای شهری مطلوب، ساکنین با سابقه سکونت برابر با ساخت محلات، دسترسی آسان به مراکز تجاری، دسترسی آسان به حمل و نقل درون شهری و برون شهری و ... می‌باشند که در این رتبه‌بندی جایگاه‌های بالاتری را به خود اختصاص داده‌اند. محله‌هایی که در سال‌های اخیر ساخته شده‌اند از امکانات و خدمات‌رسانی مطلوبی برخوردار نبوده و در رتبه‌های پایین‌تری قرار دارند که نیازمند ارائه راهکارهایی جهت ارتقاء سطح کیفیت محلات می‌باشد که ارتقاء کیفیت زیرساخت‌ها و تسهیلات، ارتقاء کیفیت معابر، ارتقاء کیفیت دسترسی و حمل و نقل عمومی، افزایش میزان دسترسی شهروندان به فضاهای مشترک، افزایش دسترسی شهروندان به فضای سبز، بهبود کیفیت فضای آبی، ارتقاء سطح کیفیت خدمات‌دهی به شهروندان، توجه به کیفیت ساخت و ساز، افزایش ایمنی، ارتقاء کیفیت روشنایی و نورپردازی، ارتقاء کیفیت منظر شهری در محلات، ارتقاء سلامت جسمی و روحی، ارتقاء سطح امنیت، افزایش ارتباط با گروه‌های فرهنگی، رخداد فعالیت‌های تفریحی، ارتقاء سطح مشارکت شهروندان، افزایش حس تعلق شهروندان به محلات، صلاحیت دولت محلی، افزایش قدرت خرید مسکن در شهروندان، بهبود وضعیت درآمدی و شغل شهروندان و ... از جمله راهکارهای ارتقاء سطح کیفیت زیرمعیارهای شهر شاد در محلات فولادشهر در راستای پایداری محلات شهری است.

از رتبه‌بندی محلات بر اساس بعد اجتماعی می‌توان دریافت محلات قدیمی‌تر دارای انسجام اجتماعی بیشتری نسبت به محلات تازه‌ساخت دارند و نیازمند اقداماتی در جهت افزایش فعالیت‌های اجتماعی و حس تعلق شهروندان به محلات خود می‌باشد.

با توجه به نتایج به دست آمده در این بخش، محله A1 رتبه اول و محله B6 رتبه آخر را به خود اختصاص داده‌اند که بیانگر آن است که زیرمعیارهای بعد اقتصادی (معیارهای میزان قدرت خرید زمین، امنیت شغلی، وضعیت درآمد، انعطاف-پذیری شرایط کار، میزان مراجعه به پزشک، تعداد خودرو شخصی) در محله A1 سطح بالاتری نسبت به محلات دیگر دارد و هرچه به سمت رتبه‌های پایین‌تر می‌رویم میزان مطلوبیت و رضایت شهروندان به این شاخص‌ها کاهش می‌باید (جدول شماره ۳).

نتیجه‌گیری

مطالعات نشان دادند که شادی ساکنان شهر با جنبه‌های مهم مکان زندگی و نحوه نگهداری این مکان‌ها ارتباط دارد و بین شادی و مکان‌های زندگی، نسبت به متغیرهایی که تا به امروز شناسایی شده‌اند (درآمد، سلامت، روابط اجتماعی) ارتباط بیشتری وجود دارد که این جنبه‌های محیط بر ارتباطات اجتماعی هم تأثیر می‌گذارد و برای تقویت شادی و نشاط در سطح محلات مورد ارزیابی به منظور ارتقاء کیفیت زندگی شهری می‌بایست رویکردهایی را اتخاذ نمود که بر پایه آن از تجربه تعامل ساکنان با محیط به منظور شناسایی محرک‌های فیزیکی محیط‌های شهری در انواع مداخلات شهری برنامه‌ریزانه و طراحانه استفاده نمود. با بررسی‌های صورت

۴- وزیر، وحید، نادر حاجلو، علی رضایی شریف، و صدف کرامتی. ۱۳۹۴. بررسی شاخص‌های تعیین کننده مفهوم شادی در طراحی پاتوق‌های شهری محدوده مورد مطالعه: منطقه یک شهر اردبیل. نشریه معماری و شهرسازی ایران، پیاپی ۱۰ (پاییز و زمستان ۱۳۹۴).

DOI:10.30475/isau.2016.62005

5- Abounoori, Esmail, and Donya Asgarizadeh. 2013. Macroeconomic Factors Affecting Happiness. *International Journal of Business and Development Studies*, 5 (1): 5-22. DOI:10.22111/ijbds.2013.1496

6- Amorim, Silvia Miranda, Lucia Helena de F. P. França, and Felipe Valentini. 2017. Predictors of happiness among retired from urban and rural areas in Brazil. *Psicologia: Reflexão e Crítica*, 30(1): 1-8. DOI:10.1186/s41155-016-0055-3

7- Argyle, Michael, and Luo Lu. 1990. Happiness and social skills. *Personality and Individual Differences*, 11(12): 1255-1261. DOI:10.1016/0191-8869(90)90152-H

8- Ballas, Dimitris, and Danny Dorling. 2007. Measuring the impact of major life events upon happiness. *International Journal of Epidemiology*, 36 (6): 1244-1252. DOI:10.1093/ije/dym182.

9- Ballas, Dimitris, and Danny Dorling. 2013. The geography of happiness, in David, estimation in Britain and Japan. *Studies in Regional Science*, 42: 163-187.

10- Brereton, Finbarr, J. Peter Clinch, and Susana Ferreira. 2007. Happiness, geography and the environment, *Ecological Economics*, 65 (2): 386-396. DOI:10.1016/j.ecolecon.2007.07.008

11- Buss David M. 2000. The evolution of happiness. *American Psychologist*, 55(1), 15-23. DOI:10.1037/0003-066X.55.1.15

13- Diener, Ed, and Micaela Y. Chan. 2011. Happy people live longer: Subjective well-being contributes to health and longevity. *Applied Psychology: Health and Well-Being*, 3(1): 1-43. DOI:10.1111/j.1758-0854.2010.01045.x

14- Diener, Ed. Richard Lucas, Ulrich Schimmack, and John Helliwell. 2009. Well-

پیشنهادات پژوهشگر جهت تحقیقات آتی به شرح زیر است.

- پیشنهاد می‌شود جهت پایداری محلات بر اساس شاخص‌های شهر شاد، مؤلفه‌های مؤثر بر میزان شادی شهروندان در فضاهای شهری مورد بررسی قرار گیرد. این پژوهش می‌تواند به ارائه راهکارها و سیاست‌ها جهت طراحی فضای شهری در محلات منجر و چارچوب طراحی مراکز محله و فضاهای شهری شاد تدوین گردد.
- پیشنهاد می‌شود شاخص‌های شهر شاد در شهرهای جدید در راستای پایداری محلات در یکی از شهرهای جدید کشور مورد ارزیابی قرار گیرد و با شاخص‌های شهر شاد در فولادشهر مقایسه گردد تا بتوان با مقایسه این شهرها با یکدیگر میزان شاد بودن ساکنین فولادشهر را نسبت به سایر شهرها مشخص نمود.
- پیشنهاد می‌شود شاخص‌های شهر شاد در محلات قدیمی شهر اصفهان ارزیابی شود و با شاخص‌های شهر شاد در محلات فولادشهر مقایسه شود.

پی‌نوشت‌ها

۱. Estes

منابع و مأخذ

- ۱- حافظ‌نیا، محمدرضا. ۱۴۰۰. مقدمه‌ای بر روش تحقیق در علوم انسانی. سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت).
- ۲- خرازی، علیرضا. ۱۳۸۹. طراحی و سامان‌دهی عملکردی محلات شهرسازی با استفاده از اصول و مفاهیم رویکرد TND (نمونه موردی: محله آب انبار نو). پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد واحد قزوین.
- ۳- زیاری، کرامت ا... ۱۳۸۳. برنامه‌ریزی کاربری اراضی شهری، چاپ اول، دانشگاه یزد.

- 24- Gudmundsdottir, Dora Gudrun. 2013. The impact of economic crisis on happiness. *Social indicators research*, 110(3): 1083-1101. [DOI: 10.1007/s11205-011-9973-8](https://doi.org/10.1007/s11205-011-9973-8).
- 25- Habibzadeh, Sajad, and Khalil Allahviridiyani. 2011. Effects of economic and non economic factors on happiness on primary school teachers and Urmia University professors. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 30: 2050-2051. [DOI: 10.1016/j.sbspro.2011.10.397](https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2011.10.397)
- 26- Hsu, H.-C., and W.-C Chang. 2015. Social connections and happiness among the elder population of Taiwan. *Aging & mental health*, 19(12): 1131-1137. [DOI: 10.1080/13607863.2015.1004160](https://doi.org/10.1080/13607863.2015.1004160)
- 27- King, K., Rebecca A. Vidourek, A. Merianos, and Meha Singh. 2014. A Study of Stress, Social Support, and Perceived Happiness among College Students. *The Journal of Happiness & Well-Being*, 2(2): 132-144.
- 28- Lawrence, Elizabeth M., Richard G Rogers, and Tim Wadsworth. 2015. Happiness and longevity in the United States. *Social Science & Medicine*, 145:115-119. [DOI: 10.1016/j.socscimed.2015.09.020](https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2015.09.020).
- 29- Lyubomirsky, Sonja, and Kristin Layous. 2013. How do simple positive activities increase well-being? *Current Directions in Psychological Science*, 22: 57-62. [DOI: 10.1177/0963721412469809](https://doi.org/10.1177/0963721412469809)
- 30- MacKerron, George, and Susana Mourato. 2009. Life satisfaction and air quality in London. *Ecological Economics*, 68(5): 1441-1453. [DOI: 10.1016/j.ecolecon.2008.10.004](https://doi.org/10.1016/j.ecolecon.2008.10.004)
- 31- McMahan, Ethan A. & David, Estes. 2015 the effect of contact with natural environments on positive and negative affect: A meta-analysis, *The Journal of Positive Psychology*, 10 (6): 507-519. [DOI: 10.1080/17439760.2014.994224](https://doi.org/10.1080/17439760.2014.994224)
- 32- Mahadea, D., and T. Rawat, 2008. Economic growth, income and happiness: An exploratory study. *South African Journal of Economics*, 76(2): 276-290. [DOI: 10.1111/j.1813-6982.2008.00181.x](https://doi.org/10.1111/j.1813-6982.2008.00181.x)
- 33- Marans, Robert W., and Robert J. Stimson. 2011. Investigating quality of urban life: Theory, methods, and empirical research. being for public policy, Series in Positive Psychology, New York: Oxford University Press USA.
- 15- Milligan, Christine, Anthony Gatrell, and Amanda Bingley. 2004. Cultivating health: therapeutic landscapes and older people in northern England. *Social Science & Medicine*, 58(9): 1781-1793. [DOI: 10.1016/S0277-9536\(03\)00397-6](https://doi.org/10.1016/S0277-9536(03)00397-6).
- 16- Dolan, Paul, Tessa Peasgood, and Mathew White. 2008. Do we really know what makes us happy? A review of the economic literature on the factors associated with subjective wellbeing. *Journal of Economic Psychology*, 29(1):94-122. [DOI: 10.1016/j.joep.2007.09.001](https://doi.org/10.1016/j.joep.2007.09.001)
- 17- Easterlin Richard. 2003. Income and happiness: Towards a unified theory. *The economic journal*, 111(473): 465-484. [DOI: 10.1111/1468-0297.00646](https://doi.org/10.1111/1468-0297.00646)
- 18- Engelbrecht, Hans-Jürgen. 2009. Natural capital, subjective well-being, and the new welfare economics of sustainability: Some evidence from cross-country regressions. *Ecological Economics*, 69(2), 380-388. [DOI: 10.1016/j.ecolecon.2009.08.011](https://doi.org/10.1016/j.ecolecon.2009.08.011)
- 19- Estes, Richard. 2001. Social welfare and development, partners or competitors. university of Pennsylvania.
- 20- Frijters, Paul, and B. Van Praag. 1998. The effects of climate on welfare and well-being in Russia. *Climatic Change*, 39(1): 61-81. [DOI: 10.1023/A:1005347721963](https://doi.org/10.1023/A:1005347721963).
- 21- Ghorbani, A. (2016). Redesign the Physics of Urban Street with Emphasis on the Happiness of Users. (Master Thesis in urban design), Yazed University. [In Persian]
- 22- Gong, Li. 2007. Is happy better than sad even if they are both non-adaptive? Effects of emotional expressions of talking-head interface agents. *International Journal of Human-Computer Studies*, 65(3): 183-191. [DOI: 10.1016/j.ijhcs.2006.09.005](https://doi.org/10.1016/j.ijhcs.2006.09.005).
- 23- Gowdy, John Malcolm. 2005. Toward a new welfare economics for sustainability. *Ecological Economics*, 53(2): 211-222. [DOI: 10.1016/j.ecolecon.2004.08.007](https://doi.org/10.1016/j.ecolecon.2004.08.007)

Landscape and urban planning, 33(1-3): 65-80. [10.1016/0169-2046\(94\)02014-7](https://doi.org/10.1016/0169-2046(94)02014-7)

43- Tam, Henry. 2010. *Against Power Inequalities: Reflections on the struggle for inclusive communities*, London, UK: Birkbeck, London University

44- Trilok, Kumar Jain (2019), *Concept of Happy City: The Smart Cities of the Future*, Article in SSRN Electronic Journal, [DOI: 10.2139/ssrn.3314531](https://doi.org/10.2139/ssrn.3314531).

45- Vemuri, Amanda W., and Robert Costanza. 2006. The role of human, social, built, and natural capital in explaining life satisfaction at the country level: Toward a National Well-Being Index (NWI). *Ecological Economics*, 58(1): 119-133. [DOI: 10.1016/j.ecolecon.2005.02.008](https://doi.org/10.1016/j.ecolecon.2005.02.008)

46- Vinson, Tony, and Matthew Ericson. 2014. The social dimensions of happiness and life satisfaction of Australians: Evidence from the World Values Survey. *International Journal of Social Welfare*, 23(3): 240-253. [DOI: 10.1111/ijsw.12062](https://doi.org/10.1111/ijsw.12062)

47- Welsch, Heinz. 2006. Environment and happiness: Valuation of air pollution using life satisfaction data. *Ecological Economics*, 58(4): 801-813. [DOI: 10.1016/j.ecolecon.2005.09.006](https://doi.org/10.1016/j.ecolecon.2005.09.006)

48- Welsch, Heinz, and Jan Kühling. 2009. Using happiness data for environmental valuation: issues and applications. *Journal of Economic Surveys*, 23(2). [DOI: 10.1111/j.1467-6419.2008.00566.x](https://doi.org/10.1111/j.1467-6419.2008.00566.x)

49- White Mathew P., Ian Alcock, Benedict W Wheeler, and Michael H Depledge. 2013. Would you be happier living in a greener urban area? A fixed-effects analysis of panel data. *Psychological science*, 24(6): 920-928. [DOI: 10.1177/095679761246465](https://doi.org/10.1177/095679761246465)

volume 45. Springer Science & Business Media.

34- Moro, Mirko, Finbarr Brereton, Susana Ferreira, and J. Peter Clinch. 2008. Ranking quality of life using subjective well-being data. *Ecological Economics*, 65(3): 448-460. [DOI: 10.1016/j.ecolecon.2008.01.003](https://doi.org/10.1016/j.ecolecon.2008.01.003)

35- National Research Council. 2002. *Neem: a tree for solving global problems*. The Minerva Group, Inc.

36- National Research Council. 2014. *Subjective well-being: Measuring happiness, suffering, and other dimensions of experience*. National Academies Press.

37- Nawijn, Jeroen. & Ruut, Veenhoven. 2013. *Happiness through leisure*, In *Positive leisure science*, Springer, Dordrecht. 193-209.

38- Okulicz-Kozaryn, Adam. & Joan Maya, Mazelis. 2017. *Urbanism and happiness*.

39- Peterson, Christopher, Nansook, Park, and Martin EP, Seligman. 2005. Orientations to happiness and life satisfaction: The full life versus the empty life, *Journal of happiness studies*, 6 (1): 25-41. [DOI: 10.1007/s10902-004-1278-z](https://doi.org/10.1007/s10902-004-1278-z)

40- Rehdanz, Katrin, and David Maddison. 2005. Climate and happiness. *Ecological Economics*, Elsevier, vol. 52(1): 111-125, [DOI: 10.1016/j.ecolecon.2004.06.015](https://doi.org/10.1016/j.ecolecon.2004.06.015)

41- Savageau, David. 2007. *Places rated almanac: The classic guide for finding your best places to live in America: Places Rated Books Llc*.

42- Searns, R. M. 1995. *The evolution of greenways as an adaptive urban landscape form*.

Received: 06/12/2021

Accepted: 10/03/2022

Happy city evaluation in the new town of Fooladshahr in order to sustainable urban neighborhoods

Najmehsadat Sajad Mahabadi ¹, Safoora Mokhtarzadeh²

Abstract

Attention to happiness and its dimensions play an essential role in the desirability of the environmental quality of neighborhoods which is one of the challenges facing cities today, especially new cities. Fuladshahr is one of the first new cities in Iran in 1968 with the comprehensive and detailed plans. This city has undergone changes in recent decades and neighborhoods with many problems and difficulties such as lack of public spaces, insecurity, lack of visual beauty, lack of neighborhood facilities, environmental pollution and ... is in contradiction with the indicators of a happy city and has reduced the level of happiness and vitality of the city. The purpose of this study is to investigate the characteristics of happy city in Fuladshahr to identify the factors affecting it. In this regard, to collect information and evaluate the indicators of a happy city, a questionnaire was used and neighborhoods were ranked using TOPSIS multi-criteria decision analysis. The results of evaluation of 19 neighborhoods of Fuladshahr based on 4 dimensions of environmental, physical-functional, social and economic and its sub-criteria show that neighborhood A2 is ranked first and neighborhood C7 is ranked 19th. So that factors such as development without plan and lack of attention to urban spaces in newly established neighborhoods, identity in neighborhoods, essential land uses, beautification of neighborhoods, safety of roads, income of citizens, jobs in the city, recreational spaces and ... are effective in reducing the happiness and vitality rate of neighborhood citizens that are in low ranks. In order to improve the quality of the happy city to achieve the sustainability of Foadshahr neighborhoods, the following suggestions have been made: strengthening the infrastructure and economic potential to increase the financial capacity of households to meet basic needs, improving the quality of water spaces, creating a variety of voluntary and social activities, and preparing active street life by making happy spaces, using the identity elements of the city, let people to participate in matters related to the place of residence through neighborhood councils and public arenas.

Keywords

Happy City, Fuladshahr New City, Neighborhood Identity, Social Stability

¹ M.Sc., Department of Urban Planning, Daneshpajoohan Pishro Higher Education Institute, Isfahan, Iran.
Corresponding Author: [Email:najmesajad@yahoo.com](mailto:najmesajad@yahoo.com)

² Assistant professor, Department of Urban Planning, Daneshpajoohan Pishro Higher Education Institute, Isfahan, Iran. [Email: s.mokhtarzadeh@daneshpajoohan.ac.ir](mailto:s.mokhtarzadeh@daneshpajoohan.ac.ir)